

SÁNG KIẾN AN NINH TOÀN CẦU CỦA TRUNG QUỐC: CƠ SỞ, THỰC TRẠNG VÀ TRIỂN VỌNG

PGS, TS PHAN VĂN RÂN,

TS NGUYỄN VĂN CHUYÊN

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận bài: 8/1/2026; Ngày phản biện: 8/1/2026; Ngày duyệt đăng: 16/3/2026.

● **Tóm tắt:** Sáng kiến An ninh toàn cầu (GSI) được Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đề xuất lần đầu tại Diễn đàn châu Á Bắc Ngao (tháng 4/2022) trong bối cảnh các thách thức an ninh thế giới diễn biến phức tạp. Đây là một mô hình hợp tác an ninh mới có tính linh hoạt cao, tạo ra sự khác biệt và đối trọng với mô hình hợp tác an ninh theo cơ chế liên minh truyền thống do Mỹ dẫn dắt. Sự hình thành và vận động của GSI là kết quả tổng hòa từ các nhân tố thực tiễn khách quan và chủ quan, cả phương diện bên trong và bên ngoài của Trung Quốc. Bài viết tập trung phân tích các cơ sở thực tiễn của GSI, khái quát quá trình triển khai và đưa ra những dự báo về GSI trong thời gian tới.

● **Từ khóa:** Sáng kiến An ninh toàn cầu; An ninh quốc tế; Trung Quốc.

1. Cơ sở thực tiễn của GSI

Một là, tình hình thế giới diễn biến phức tạp, sự trỗi dậy của các vấn đề an ninh truyền thống và phi truyền thống.

Trong những năm gần đây, tình hình an ninh quốc tế diễn biến rất phức tạp với sự đan xen giữa các thách thức truyền thống và phi truyền thống. Về an ninh truyền thống, nhiều cuộc xung đột vũ trang đã nổ ra, tiêu biểu như xung đột Nga - Ukraine từ đầu năm 2022 đến nay; tình trạng bất ổn kéo dài tại Trung Đông liên quan đến Israel và các lực lượng như Hamas, Hezbollah, Houthi, Iran và tình hình Syria. Nhiều cuộc xung đột biên giới liên quan đến tranh chấp chủ quyền lãnh thổ nổ ra như xung đột Ấn Độ - Pakistan tại Kashmir (năm 2025), xung đột Campuchia - Thái Lan (năm 2025)... Song song đó, các vấn đề an ninh phi truyền thống trở nên cấp bách hơn bao giờ

hết, nổi bật như biến đổi khí hậu, an ninh mạng, đặc biệt là đại dịch Covid-19 bùng phát, kéo dài, gây hệ quả nghiêm trọng trên phạm vi toàn cầu giai đoạn 2020-2022.

Vấn đề an ninh nói trên tác động trực tiếp đến môi trường an ninh và phát triển của thế giới nói chung và Trung Quốc nói riêng. Điều này được Trung Quốc nhận thức rất rõ. Đại hội XX của Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2022) nhận định: “Hiện nay cuộc biến đổi trăm năm chưa từng có của thế giới đang diễn biến nhanh... Đại dịch thế kỷ Covid-19 gây ảnh hưởng sâu xa, luồng tư tưởng chống toàn cầu hóa trỗi dậy, chủ nghĩa đơn phương, chủ nghĩa bảo hộ gia tăng rõ rệt, kinh tế thế giới phục hồi yếu ớt, xung đột và bấp bênh cục bộ xảy ra thường xuyên, các vấn đề mang tính toàn cầu trầm trọng thêm, thế giới bước vào thời kỳ bấp

bệnh, biến đổi mới” (Tổng Lãnh sự quán Trung Quốc tại Thành phố Hồ Chí Minh, 2022). *Văn kiện Khái niệm GSI* (năm 2023) nhận xét: “Thế giới hiện nay đang trải qua những biến đổi chưa từng có và cộng đồng quốc tế phải đối mặt với nhiều rủi ro và thách thức hiểm khi xảy ra trước đó” (Bộ Ngoại giao Trung Quốc, 2023). *Sách trắng quốc phòng của Trung Quốc* (năm 2025) nhận định: “Hiện nay, thế giới, thời đại và lịch sử đang thay đổi theo những cách chưa từng có. Nhiều mâu thuẫn và rủi ro đan xen, sự thiếu hụt hòa bình, thiếu hụt phát triển, thiếu hụt an ninh và thiếu hụt quản trị ngày càng trầm trọng” (Văn phòng Thông tin Quốc Vụ viện, 2025). Thực tế đó đòi hỏi các nước cần tăng cường hợp tác với nhau để chia sẻ trách nhiệm duy trì an ninh quốc tế, trong đó Trung Quốc với tư cách là một nước lớn phải đóng vai trò tích cực hơn đối với an ninh thế giới và khu vực.

Hai là, nhiều cơ chế an ninh quốc tế hiện nay không tương thích với lợi ích của Trung Quốc.

Trung Quốc cho rằng, nhiều cơ chế an ninh quốc tế hiện nay vốn do Mỹ và các cường quốc phương Tây kiến tạo, có tính chất bảo vệ lợi ích hạn hẹp của nhóm các nước giàu và đồng minh của họ, thay vì đại diện cho lợi ích chung toàn cầu. Các học giả Trung Quốc chỉ ra rằng, sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, Mỹ đã thiết lập trật tự thế giới dựa trên vị thế bá quyền, thao túng các thể chế quốc tế và tổ chức liên minh thông qua cơ chế đa phương như Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây dương (NATO) và nhiều hiệp ước song phương quân sự khác (như Mỹ - Nhật Bản, Mỹ - Hàn Quốc, Mỹ - Australia...) nhằm duy trì quyền lực ở một số quốc gia. Trong cấu trúc đó, an ninh của Mỹ và đồng minh được đảm bảo ở mức cao, đặt “quyền lợi của quốc gia mình lên trên nhu cầu an ninh của các quốc gia khác” (Phuong Trường Bình, 2023). Trung Quốc lập luận rằng, nhiều thể chế an ninh quốc tế hiện hành đang bị thao túng bởi cường quyền và có đặc tính thiên vị, không những không thể ngăn chặn được xung đột mà còn là nguồn gốc của bất ổn toàn cầu.

Gần đây, cấu trúc an ninh khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương có những biến chuyển quan trọng với sự trỗi dậy của nhóm Bộ tứ (QUAD) gồm: Mỹ, Nhật Bản, Ấn Độ và Australia từ năm 2017, cùng với việc hình thành cơ chế hợp tác an ninh ba bên Mỹ - Anh - Australia (AUKUS) từ năm 2021. Sự hiện diện của các liên minh tiểu đa phương nhưng khá chặt chẽ và vững mạnh này không chỉ khiến Trung Quốc lo ngại về nguy cơ bị bao vây chiến lược, mà còn góp phần làm gia tăng đối đầu, qua đó đặt ra thách thức lớn đối với hòa bình, ổn định và hợp tác ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương.

Trước những bất cập đó, GSI đề xuất một khung quản trị mới, phản ánh lợi ích của các quốc gia đang phát triển và các quốc gia mới nổi, trong đó có Trung Quốc (Ngô Hiếu Đan & Trương Vệ Bằng, 2022). GSI phản đối tư duy chiến tranh lạnh, chủ nghĩa đơn phương và chính trị nhóm. GSI là con đường mới giới thiệu những giải pháp mới để khắc phục sự thiếu hụt hòa bình, giải quyết tình thế lưỡng nan về an ninh nhằm đạt được sự ổn định và an ninh toàn cầu (China Institute of International studies, 2024, 3-5).

Ba là, sự trỗi dậy mạnh mẽ của Trung Quốc thúc đẩy nhu cầu tăng cường vai trò an ninh quốc tế.

Từ khi tiến hành cải cách mở cửa năm 1978, Trung Quốc đã duy trì tốc độ phát triển thần tốc. Sau cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008-2009, Trung Quốc nổi lên như là một trong những cường quốc hàng đầu của thế giới. Năm 2010, Trung Quốc vượt Nhật Bản trở thành nền kinh tế lớn thứ hai thế giới (sau Mỹ), rồi tiếp tục vượt xa các cường quốc phía sau và tiến gần hơn với Mỹ. Dù chịu tác động của đại dịch Covid-19 từ năm 2020 khiến tăng trưởng bình quân hằng năm của Trung Quốc chậm lại, duy trì ở mức quanh 5%/năm. Tuy vậy, so với mức tăng trưởng 2-3%/năm của Mỹ, nhiều chuyên gia kinh tế dự đoán rằng đến năm 2035, GDP của Trung Quốc sẽ vượt Mỹ và trở thành

nền kinh tế lớn nhất thế giới (Việt An, 2024). Về quân sự, quân đội Trung Quốc cũng được hiện đại hóa nhanh chóng nhờ ngân sách quốc phòng tăng liên tục. Hiện nay, sức mạnh quân sự của Trung Quốc đã vươn lên đứng thứ 3 thế giới chỉ sau Mỹ và Nga. Về khoa học - công nghệ, Trung Quốc đã đạt được nhiều thành tựu to lớn, vươn lên thành một trong những cường quốc về khoa học, công nghệ. Về tổng thể, Trung Quốc là một cường quốc toàn diện với sức mạnh tổng hợp vượt trội so với nhiều quốc gia khác và chỉ đứng sau Mỹ về sức mạnh tổng hợp.

Sự trỗi dậy nhanh chóng của Trung Quốc gắn với quá trình mở cửa và hội nhập quốc tế sâu rộng, đặc biệt trong lĩnh vực kinh tế - thương mại. Vì vậy, lợi ích quốc gia của Trung Quốc cũng không còn giới hạn ở phạm vi lãnh thổ quốc gia mà mở rộng ra phạm vi toàn cầu, gắn với việc bảo vệ các lợi ích hợp pháp của công dân và doanh nghiệp. Do đó, quan điểm về an ninh của Trung Quốc đã có những thay đổi để phù hợp với tình hình mới. Hội nghị lần thứ nhất Ủy ban An ninh quốc gia Trung Quốc (ngày 15/4/2014) đã chính thức đưa ra quan điểm “an ninh quốc gia tổng thể”, coi đây là một bộ phận quan trọng trong tư duy quản trị đất nước “thời đại mới”. Hệ thống an ninh quốc gia tổng thể tập trung giải quyết 5 cặp quan hệ cốt lõi, cụ thể là: 1) An ninh bên ngoài và an ninh bên trong; 2) An ninh lãnh thổ và an ninh quốc dân; 3) An ninh truyền thống và an ninh phi truyền thống; 4) Phát triển và an ninh; 5) An ninh riêng và an ninh chung. Trung Quốc khẳng định rằng, 5 cặp quan hệ này phản ánh rõ tính biện chứng, toàn diện và hệ thống trong quan niệm an ninh quốc gia tổng thể (Hoàng Huệ Anh, 2022, 76). Trong Lời nói đầu *Sách Trắng quốc phòng* năm 2025, Trung Quốc tái khẳng định: “An ninh quốc gia là nền tảng quan trọng cho sự phát triển ổn định và lâu dài của quá trình hiện đại hóa Trung Quốc” (Văn phòng Thông tin Quốc Vụ viện, 2025). Nói cách khác, triển khai GSI là cách Trung Quốc chủ

động và tăng cường vai trò an ninh phục vụ mục tiêu phát triển đất nước trong bối cảnh mới.

Việc thúc đẩy GSI cũng phản ánh mong muốn chuyển đổi từ vai trò “người tham gia” sang “người kiến tạo”, qua đó tạo dựng môi trường an ninh quốc tế ổn định, có lợi cho chiến lược phát triển dài hạn của Trung Quốc. Với vị thế cường quốc hàng đầu thế giới, Trung Quốc còn có nhu cầu chứng tỏ vai trò “đầu tàu toàn cầu” trong lĩnh vực an ninh, có trách nhiệm, mong muốn “đảm đương” việc thúc đẩy hòa bình và an ninh quốc tế (Ngô Hiểu Đan & Trương Vệ Bằng, 2022). Đây chính là logic nội tại giải thích vì sao sự trỗi dậy về kinh tế và hội nhập quốc tế sâu rộng đã kéo theo nhu cầu gia tăng vai trò, tiếng nói và ảnh hưởng an ninh của Trung Quốc trên phạm vi toàn cầu.

Bốn là, Trung Quốc hướng tới việc thiết lập trật tự thế giới mới nhằm hiện thực hóa “giấc mơ Trung Hoa”.

Một nội dung then chốt trong tư tưởng chỉ đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc là sử dụng các sáng kiến toàn cầu để tăng cường quan hệ với nhóm các quốc gia có lợi ích tương đồng với Trung Quốc, qua đó thách thức ảnh hưởng thống lĩnh của Mỹ từ sau khi Liên Xô sụp đổ năm 1991. Mục tiêu sâu xa của quá trình này là tạo dựng một tập hợp lực lượng hữu nghị tin tưởng vào mô hình của Trung Quốc, đồng thời từng bước đẩy lùi ảnh hưởng an ninh của Mỹ. Trên thực tế, GSI khuyến khích các quốc gia giảm thiểu sự phụ thuộc vào các cam kết bảo đảm an ninh của Mỹ và phương Tây. Các động thái này của Trung Quốc được nhìn nhận là nhằm thay thế dần vai trò toàn cầu của Mỹ, trước hết là trong một số lĩnh vực và ở một số khu vực mà vai trò của Mỹ đang có dấu hiệu suy giảm hoặc lung lay.

Về dài hạn, GSI được xem là công cụ để Trung Quốc xây dựng trật tự thế giới mới phù hợp với lợi ích, thực lực mới của quốc gia. Theo định hướng chính thức, Trung Quốc phấn đấu

đến giữa thế kỷ XXI sẽ trở thành “một nước xã hội chủ nghĩa hiện đại vĩ đại” dẫn đầu thế giới về “sức mạnh quốc gia tổng hợp và ảnh hưởng quốc tế”. GSI và các sáng kiến toàn cầu khác đóng vai trò là các “đề xuất chiến lược” nhằm hiện thực hóa tầm nhìn đó. Việc quảng bá và thực hiện GSI sẽ từng bước “giải phóng trật tự toàn cầu” khỏi mô hình cũ do Mỹ dẫn dắt, giúp Trung Quốc thiết lập trật tự an ninh thế giới theo cách Trung Quốc mong muốn nhằm hiện thực hóa “giấc mộng Trung Hoa”.

2. Thực trạng triển khai GSI

Trong gần 1 năm đầu kể từ khi được đề xuất, GSI chưa có những nội dung và cơ chế hợp tác cụ thể nên chỉ tồn tại như một “diễn ngôn tuyên truyền”. Gần một năm sau, vào ngày 21/2/2023, Trung Quốc mới ban hành *Văn kiện Khái niệm Sáng kiến An ninh toàn cầu* (The Global Security Initiative Concept Paper), trong đó đề ra 6 nguyên tắc cốt lõi và 20 ưu tiên hợp tác. Sáu nguyên tắc cốt lõi còn được gọi là “sáu kiên trì” hay “sáu cam kết”, bao gồm: 1) Kiên trì quan điểm an ninh chung, toàn diện, hợp tác, bền vững; 2) Kiên trì tôn trọng chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của tất cả các nước; 3) Kiên trì tuân thủ mục đích và nguyên tắc của Hiến chương Liên hợp quốc; 4) Kiên trì coi trọng các mối quan tâm an ninh chính đáng của các quốc gia; 5) Kiên trì giải quyết các bất đồng và tranh chấp một cách hòa bình thông qua đối thoại và tham vấn; 6) Kiên trì bảo vệ an ninh truyền thống và phi truyền thống. Có thể khái quát 20 ưu tiên hợp tác gồm các vấn đề của an ninh quốc tế thành 5 nhóm trọng tâm, cụ thể là: 1) Củng cố hệ thống quản trị toàn cầu, lấy Liên hợp quốc làm trung tâm, đề cao chủ nghĩa đa phương; 2) Thúc đẩy sự phối hợp và tương tác lành mạnh giữa các cường quốc, kêu gọi các cường quốc thượng tôn pháp luật; 3) Tăng cường kiểm soát vũ khí và giải quyết các điểm nóng an ninh - chính trị thông qua đối thoại; 4) Thúc đẩy các cơ chế hợp tác an ninh đặc thù theo từng khu vực; 5) Quản

trị các thách thức an ninh phi truyền thống và công nghệ mới nổi, bao gồm an ninh mạng, trí tuệ nhân tạo, an ninh sinh học, an ninh lương thực, an ninh năng lượng... (Bộ Ngoại giao Trung Quốc, 2023).

Cùng với đó, GSI được đưa vào nhiều văn bản pháp lý nội bộ của Trung Quốc và văn bản pháp lý giữa Trung Quốc với nhiều quốc gia, đối tác bên ngoài. Ở *bình diện quốc gia*, GSI được thể hiện trong một số văn kiện tiêu biểu như Luật Quan hệ đối ngoại, Sách trắng an ninh. Tại Điều 18, *Luật Quan hệ đối ngoại của Trung Quốc năm 2023* xác định việc thực hiện GSI là mục tiêu và nhiệm vụ trong việc tiến hành quan hệ đối ngoại của Trung Quốc. Điều 20 Luật này ghi nhận Trung Quốc kiên định tầm nhìn về an ninh toàn cầu chung, toàn diện, hợp tác và bền vững, đồng thời nỗ lực tăng cường hợp tác an ninh quốc tế và tham gia vào các cơ chế quản trị an ninh toàn cầu (Bộ Tư pháp nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2023). *Sách trắng về an ninh quốc gia Trung Quốc trong kỷ nguyên mới* (năm 2025) nhấn mạnh, GSI không chỉ là “chương an ninh” của cộng đồng chia sẻ tương lai chung, mà còn là “chương thế giới” của khái niệm an ninh quốc gia tổng thể. GSI vừa là giải pháp của Trung Quốc đối với quản trị an ninh toàn cầu, vừa là sự hiểu biết biện chứng về an ninh quốc gia và an ninh chung quốc tế (Văn phòng Thông tin Quốc vụ viện, 2025).

Ở *khía cạnh đối ngoại*, Trung Quốc tích cực quảng bá, đẩy mạnh tuyên truyền về GSI và nhận được sự ủng hộ tích cực của nhiều quốc gia và tổ chức quốc tế, nhất là trong các tuyên bố chung. Sau tròn một năm công bố (đến ngày 21/4/2023), GSI nhận được sự ủng hộ và đánh giá cao từ hơn 80 quốc gia và tổ chức quốc tế (Công thông tin Chính phủ Trung Quốc, 2023). Con số này tiếp tục gia tăng mạnh mẽ, tính đến cuối năm 2024, đã có 119 quốc gia và tổ chức quốc tế đánh giá cao Sáng kiến này, đồng thời GSI được ghi vào 123 văn kiện chính trị, ngoại

giao song phương và đa phương (Văn phòng Thông tin Quốc Vụ viện, 2025). Sau hơn 3 năm thực hiện, tính đến tháng 6/2025, Sáng kiến này nhận được hơn 120 quốc gia, khu vực và các tổ chức quốc tế tán thành (Amb. Chen Bo, 2025). Sự ủng hộ chủ yếu đến từ các đối tác có lợi ích khi hợp tác với Trung Quốc, nhất là về vấn đề an ninh. Việc triển khai GSI của Trung Quốc đã tăng cường sự tin cậy chính trị lẫn nhau giữa Trung Quốc với nhiều đối tác. Ở phương diện khác, Bộ Ngoại giao Trung Quốc đã thành lập một tổ chức chuyên nghiên cứu về GSI - Trung tâm Nghiên cứu Sáng kiến An ninh toàn cầu tại Viện Nghiên cứu Quốc tế Trung Quốc. Qua đó, có thể thấy, GSI không chỉ là một “diễn ngôn” mà là một chiến lược an ninh đã được luật hóa mà Trung Quốc triển khai thực hiện.

Phương thức triển khai GSI có một số đặc điểm đáng chú ý. *Thứ nhất*, GSI là một mô hình an ninh mới, có tính mềm dẻo, linh hoạt, không giống như các liên minh quân sự cứng như NATO, AUKUS. *Thứ hai*, GSI vận hành thông qua cả cơ chế hợp tác song phương và đa phương, trong đó nhấn mạnh các nền tảng đa phương tiêu biểu như: Liên hợp quốc, Tổ chức Hợp tác Thượng Hải (SCO), Hội nghị phối hợp hành động và các biện pháp xây dựng lòng tin ở châu Á (CICA), BRICS, G20... *Thứ ba*, GSI chưa có một cơ chế hợp tác rõ ràng, tách bạch với các cơ chế hợp tác an ninh khác. Chính vì vậy, hầu hết các các hợp tác an ninh quốc tế của Trung Quốc đều được Trung Quốc nhìn nhận là thuộc phạm vi khuôn khổ GSI. Điều này tạo ra một sự hoài nghi nhất định khi đánh giá quá trình thực hiện cũng như hiệu quả của GSI.

Tuy nhiên, với những gì thực tế đã diễn ra, cùng với những tuyên bố cụ thể cho thấy Trung Quốc không chỉ là bên đề xuất GSI mà còn là bên đóng góp tích cực cho hòa bình và ổn định toàn cầu, thể hiện quyết tâm và trách nhiệm của một nước lớn. Thông qua GSI, Trung Quốc đã tăng cường kết nối hợp tác an ninh với nhiều quốc gia,

đặc biệt là các nước đang phát triển ở Nam bán cầu. Trung Quốc đã chủ động tham gia giải quyết các điểm nóng toàn cầu và khu vực, bao gồm cuộc khủng hoảng Ukraine và các mâu thuẫn, xung đột ở khu vực Trung Đông. Mặt khác, tạo điều kiện cho nhiều vòng đàm phán hòa bình giữa các bên liên quan đến xung đột Myanmar, kiên trì duy trì hòa bình và ổn định trên Bán đảo Triều Tiên, và tiếp tục thúc đẩy việc nối lại các cuộc đàm phán về việc thực hiện đầy đủ Kế hoạch hành động toàn diện chung (JCPOA) về vấn đề hạt nhân Iran. Những nỗ lực của Trung Quốc trong việc giải quyết các vấn đề nóng quốc tế và khu vực là những ví dụ sinh động cho hoạt động của GSI (Amb. Chen Bo, 2025).

Từ khi ra đời năm 2022 đến nay, GSI đã thu được một số thành công bước đầu quan trọng. Cụ thể: 1) Tạo điều kiện cho thỏa thuận lịch sử là Iran và Ả-rập Xê-út nhằm khôi phục quan hệ ngoại giao vào tháng 3/2023; 2) Đưa ra đề xuất giải pháp chính trị gồm 12 điểm đối với cuộc khủng hoảng tại Ukraine (tháng 2/2023), trong đó kêu gọi các bên ngừng bắn và nối lại đàm phán hòa bình; 3) Đưa ra đề xuất cách tiếp cận ba bước để giải quyết vấn đề Palestine (tháng 7/2024). Tuy nhiên, việc triển khai GSI của Trung Quốc thời gian qua còn mang tính hình thức. Đây có thể đánh giá là giai đoạn đầu tiên, sơ khai của GSI.

3. Triển vọng của GSI

Thứ nhất, trong thời gian tới, GSI nhiều khả năng sẽ được mở rộng và thể chế hóa mạnh mẽ thông qua các tổ chức và cơ chế quốc tế mà Trung Quốc giữ vai trò chủ động hoặc có ảnh hưởng đáng kể. Trên bình diện đa phương, GSI dự kiến tiếp tục được lồng ghép sâu vào khuôn khổ hợp tác của SCO, BRICS và các cơ chế khu vực như “Trung Quốc + Trung Á”, Trung Quốc + ASEAN, qua đó từng bước chuyển hóa từ một sáng kiến mang tính định hướng chính trị thành các chương trình hợp tác an ninh cụ thể, có cơ chế điều phối và thực thi rõ ràng. Thông qua các

diễn đàn này, Trung Quốc có điều kiện thúc đẩy các quan điểm an ninh dựa trên đối thoại, tôn trọng chủ quyền và phản đối can thiệp, đồng thời mở rộng mạng lưới đối tác ủng hộ GSI. Bên cạnh đó, GSI được dự báo sẽ gắn kết chặt chẽ hơn với các sáng kiến chiến lược lớn khác của Trung Quốc như Cộng đồng chia sẻ tương lai chung, Sáng kiến Vành đai và con đường (BRI), Sáng kiến Phát triển toàn cầu (GDI), Sáng kiến Văn minh toàn cầu (GCI) vì nó phản ánh nhận thức ngày càng rõ của Trung Quốc về mối quan hệ biện chứng giữa an ninh và phát triển. Sự kết nối này giúp GSI gia tăng tính toàn diện, nâng cao sức hấp dẫn và củng cố vị thế của Trung Quốc trong quản trị an ninh toàn cầu.

Thứ hai, GSI sẽ dẫn dắt việc quản trị các thách thức an ninh phi truyền thống. GSI đặt trọng tâm vào các lĩnh vực an ninh phi truyền thống như an ninh mạng, dữ liệu, trí tuệ nhân tạo (AI) và an ninh sinh học... Đó là những khía cạnh an ninh mang tính xuyên quốc gia, gắn chặt với đổi mới công nghệ và toàn cầu hóa. Đây cũng là các lĩnh vực an ninh ngày càng nổi lên, được cộng đồng quốc tế quan tâm và dễ đạt được sự thống nhất chung. Với nguồn lực, năng lực và vị thế ngày càng lớn, Trung Quốc có thể đưa ra các nguyên tắc và sáng kiến cụ thể về sử dụng công nghệ có trách nhiệm, bảo đảm chủ quyền số và tăng cường hợp tác quốc tế. GSI có thể góp phần hình thành các chuẩn mực an ninh mới, qua đó không chỉ gia tăng ảnh hưởng trong quản trị an ninh phi truyền thống mà còn mở rộng không gian chiến lược của GSI trong trật tự an ninh quốc

tế đang chuyển đổi.

Thứ ba, GSI sẽ gặp những thách thức nhất định. GSI được triển khai trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung mở rộng không chỉ ở khu vực mà lan rộng trên phạm vi toàn cầu. Trên thực tế, đây là cạnh tranh chiến lược giữa hai siêu cường trên nhiều lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực an ninh. Trước phản ứng và phản đối của Mỹ và đồng minh, việc triển khai GSI tại nhiều khu vực chịu ảnh hưởng của Mỹ và phương Tây là điều không dễ dàng. Chắc chắn Mỹ và phương Tây cùng các nước đồng minh của họ sẽ tìm mọi cách cản trở việc Trung Quốc “lấn sân” sang lĩnh vực an ninh. Bên cạnh đó, quan hệ giữa Trung Quốc với một số quốc gia cũng gặp những thách thức an ninh đáng kể. Một số hành động thực tế của Trung Quốc tại Biển Đông, eo biển Đài Loan, biên giới với Ấn Độ, tranh chấp chủ quyền đối với quần đảo Senkaku/Điếu Ngư, hay không chấp hành phán quyết năm 2016 về Biển Đông của Tòa Trọng tài quốc tế khiến niềm tin chính trị và hợp tác an ninh với Trung Quốc của nhiều nước là không cao.

Có thể khẳng định rằng, mức độ thành công của GSI trong tương lai phụ thuộc vào nhiều yếu tố như thực lực, vị thế, mối quan hệ và chiến lược đối ngoại của Trung Quốc. Đây là một chiến lược lớn, có tính lâu dài nên sự vận động của nó sẽ còn nhiều thay đổi.

Tóm lại, sau gần 4 năm ra đời, GSI đã chuyển từ “diễn ngôn” sang thực thi linh hoạt, đạt những kết quả bước đầu, đặt nền tảng cho sự hợp tác sâu rộng hơn trong tương lai. Mặc dù phải đối diện với những thách thức không nhỏ, nhưng triển vọng của GSI là khá tươi sáng, tích cực ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Amb. Chen Bo (2025), *Global Security Initiative: China's solution to security challenges*, <https://eurasia-magazine.com/global-security-initiative-chinas-solution-to-security-challenges>
2. Bộ Ngoại giao Trung Quốc (2023), *The Global Security Initiative Concept Paper*, http://en.chinadiplomacy.org.cn/pdf/The_Global_Security_Initiative_Concept_Paper.pdf
3. Bộ Tư pháp nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2023), *Luật Quan hệ đối ngoại của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa*, http://en.moj.gov.cn/2023-07/11/c_901729.htm

4. China Institute of International studies (2024), *Report on the Implementation Progress of the Global Security Initiative*.
5. Cổng thông tin Chính phủ Trung Quốc (2023), *Người phát ngôn Bộ Ngoại giao giới thiệu những thành tựu của Sáng kiến an ninh toàn cầu sau 1 năm đề xuất*, https://www.gov.cn/lianbo/2023-04/21/content_5752599.htm
6. Hoàng Huệ Anh (2022), *Chiến lược an ninh đối ngoại mới của Trung Quốc: sự lựa chọn cho vị trí siêu cường*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
7. Ngô Hiểu Đan & Trương Vệ Bằng (2022), *Sáng kiến an ninh toàn cầu: Nội hàm, ý nghĩa và thực tiễn*, https://cn.chinadiplomacy.org.cn/2022-08/31/content_117684268.shtml
8. Phương Trường Bình (2023), *Sáng kiến an ninh toàn cầu và quan điểm an ninh quốc gia mang đặc sắc Trung Quốc*, https://www.cssn.cn/skgz/bwyc/202311/t20231102_5694385.shtml
9. Tổng Lãnh sự quán Trung Quốc tại Thành phố Hồ Chí Minh (2022), *Toàn văn Báo cáo tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XX của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, https://hochiminhcity.china-consulate.gov.cn/xwdt/202210/t20221026_10792286.html
10. Văn phòng Thông tin Quốc Vụ viện (2025), *An ninh quốc gia của Trung Quốc trong kỷ nguyên mới*, http://www.scio.gov.cn/zfbps/zfbps_2279/202505/t20250512_894771.html
11. Việt An (2024), *Lộ thời điểm kinh tế Trung Quốc vượt Mỹ, trở thành nền kinh tế lớn nhất thế giới*, báo Thế giới và Việt Nam, <https://baoquocte.vn/lo-thoi-diem-trung-quoc-vuot-my-tro-thanh-nen-kinh-te-lon-nhat-the-gioi>-266496.html

GIỚI THIỆU SÁCH

DI SẢN VÀ VĂN HÓA

TÁC GIẢ: GS, TS TRƯƠNG QUỐC BÌNH

Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật

Năm xuất bản: 2026

Số trang: 348

Với truyền thống hàng nghìn năm, Việt Nam đã được ghi danh trên bản đồ du lịch thế giới nhờ sở hữu nhiều cảnh quan nổi tiếng và các giá trị văn hóa đặc sắc, gắn bó mật thiết với đời sống tinh thần dân tộc, trong đó nhiều di sản được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hợp quốc (UNESCO) công nhận. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và xu thế toàn cầu hóa đang diễn ra mạnh mẽ, vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị các di sản được xem là nhiệm vụ then chốt nhằm giữ gìn bản sắc dân tộc trước xu hướng “Tây hóa” và nguy cơ mai một, suy giảm các giá trị văn hóa đặc trưng của Việt Nam.

Cuốn sách *Di sản và văn hóa* của GS, TS Trương Quốc Bình cung cấp những phân tích hệ thống về các khái niệm phức tạp liên quan đến di sản, bao gồm di sản vật thể, phi vật thể, và di sản số trong bối cảnh đương đại. Tác phẩm thiết lập các khung lý thuyết chuẩn xác để tiếp cận, đánh giá và giải mã giá trị văn hóa từ truyền thống đến hiện đại, đồng thời tổng hợp kết quả nghiên cứu và khảo sát thực địa qua nhiều thập kỷ, trở thành nguồn tham khảo tin cậy cho những người nghiên cứu văn hóa. Cuốn sách gồm 3 phần: *Phần I*: Những giá trị đặc sắc của di sản văn hóa Việt Nam; *Phần II*: Bảo tồn kho tàng di sản văn hóa Việt Nam phong phú và đa dạng; *Phần III*: Di sản văn hóa với phát triển du lịch ■

MAI NGUYỄN giới thiệu